

1. INFORMACJE OGÓLNE

- Nazwa kierunku: **Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych**
- Jednostka (instytut) mający prowadzić kierunek studiów **Instytut Gospodarki Rolnej i Leśnej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. J. Grodka w Sanoku**
- Informacje szczegółowe dotyczące kierunku studiów

a/ poziom kształcenia: **studia drugiego stopnia**

b/ profil kształcenia: **praktyczny**

c/ forma studiów: **stacjonarna, niestacjonarna**

d/ okres trwania studiów: **4 semestry**

e/ liczba punktów ECTS: **120**

f/ poziom kwalifikacji: **siódmy**

g/ tytuł otrzymywany po zakończeniu studiów: **magister**

SYLWETKA ABSOLWENTA – KIERUNKU DRUGIEGO STOPNIA GOSPODARKA W EKOSYSTEMACH ROLNYCH I LEŚNYCH

Rekrutacja na rok akademicki 2018/2019 kierunku *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych*.

Przewiduje się następujące limity naboru (na pierwszy rok studiów):

- na studia stacjonarne 30 osób
- na studia niestacjonarne 30 osób

Dla kierunku drugiego stopnia *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych* (studia stacjonarne i niestacjonarne) podstawę przyjęcia stanowią: dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia oraz suplement. W przypadku braku dyplomu, zaświadczenie o obronie pracy dyplomowej. W przypadku większej od przewidywanego limitu miejsc liczby kandydatów, decyduje większa liczba uzyskanych punktów. Szczegóły warunków rekrutacji określa Uchwała Rekrutacyjna.

Celem kształcenia na studiach drugiego stopnia na kierunku *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych* jest pogłębienie wiedzy, absolwentów pierwszego stopnia w zakresie nauk

rolnych i leśnych pod kątem gospodarowania w zintegrowanych ekosystemach przyrodniczych oraz nabycie praktycznych umiejętności jej wykorzystania i stosowania. Ponadto w trakcie studiów absolwent zdobędzie pogłębione kompetencje społeczne, które będzie mógł wykorzystać w działalności zawodowej i społecznej.

Absolwent, w oparciu o nauki podstawowe, przyrodnicze i techniczne pozna procesy zachodzące w świecie roślin i zwierząt, jak również uwarunkowania środowiskowe i genetyczne kształtowania ich jakości. Równocześnie pogłębi wiedzę dotyczącą nowoczesnego gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie, przy zachowaniu zasady bioróżnorodności. Ponadto absolwent pozna uwarunkowania etyczne i prawne związane z działalnością naukową, zawodową i wdrożeniową.

Procesy polityczne, społeczne i ekonomiczne zachodzące w gospodarce rolnej i leśnej wymuszają konieczność zmian zarządzania instytucjami i kierowania ludźmi w tych organizacjach. W związku z tym absolwent uzyska aktualną i nowoczesną wiedzę z zakresu ekonomiki i zarządzania, a także zasad kreowania polityki rolnej i leśnej w ramach Unii Europejskiej.

W procesie kształcenia wprowadzone zostaną elementy współdziałania gospodarki w ekosystemach rolnych i leśnych oraz jej wpływu na kształtowanie i ochronę środowiska. Wiedza poszerzona zostanie o wielofunkcyjność obszarów wiejskich między innymi o przetwórstwo produktów roślinnych i zwierzęcych, runa leśnego i dziczyzny oraz usług agroturystycznych. Uzyskana wiedza z zakresu ekonomiki i nauk pokrewnych pozwoli również na organizację i prowadzenie własnych gospodarstw ukierunkowanych na produkcję rolno-leśną, sylwopastoralne wykorzystanie ekosystemów oraz tworzenie przedsiębiorstw usługowych na rzecz miejscowych nadleśnictw.

Planowane praktyki i ćwiczenia terenowe pozwolą na zapoznanie się studenta z procesami biologicznymi i fizykochemicznymi w środowisku rolnym i leśnym oraz praktyczne zastosowanie uzyskanej wiedzy teoretycznej. Przewiduje się również możliwość odbywania praktyk zagranicznych w krajach Unii Europejskiej, a także na obszarze Euroregionu Karpaty Wschodnie. Nastąpi także pogłębienie języka specjalistycznego na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz zapoznanie z obowiązującymi dyrektywami, ustawami i rozporządzeniami unijnymi dotyczącymi gospodarki rolno-leśnej i ekologii, co otworzy absolwentom europejski rynek pracy.

Od absolwentów z tytułem zawodowym magistra wymaga się nie tylko modyfikacji instrumentów już istniejących ale także implementowania metodologii oraz narzędzi stosowanych w innych sektorach i dziedzinach nauki. Stąd wiedza na drugim stopniu kierunku

poszerzona zostanie o podstawy zarządzania, marketingu oraz funkcjonowania gospodarstw rolnych i leśnych nie tylko w Polsce, lecz także w Unii Europejskiej i w wybranych krajach świata. Zmieniające się uwarunkowania gospodarstwa w wyniku postępującej globalizacji wymagają od absolwenta holistycznych umiejętności oceny procesów gospodarczych i zmian zachodzących na rynku pracy.

Ponadto trwające 4 semestry studia pogłębią wiedzę z zakresu organizacji, ekonomiki i planowania działalności gospodarczej.

W kształceniu na kierunku *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych* wykorzystane zostaną również dostępne doświadczenia innych uczelni, w tym zagranicznych oraz dostępne wzorce międzynarodowe. Absolwent w wyniku procesu kształcenia nabędzie m.in. umiejętności w zakresie:

- posiadania rozwiniętych umiejętności badawczych w metodologii badań, formułowania problematyki doświadczalnej i doboru adekwatnych metod; opracowania, prezentacji i interpretacji wyników badań, wyciągania wniosków oraz wskazywania kierunków dalszych badań,
- samodzielnego prowadzenia, na poziomie zaawansowanym pracy badawczej pod kierunkiem opiekuna naukowego oraz przedstawienia jej efektów w formie pracy naukowej (np. pracy magisterskiej),
- samodzielnego uzupełniania wiedzy i wyszukiwania potrzebnych danych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, zachowując przy tym niezbędny krytycyzm w formułowaniu argumentów i sądów na temat możliwych rozwiązań,
- praktycznego zastosowania interdyscyplinarnej wiedzy w działalności zawodowej pogłębionej w trakcie odbywania praktyk zawodowych przewidzianych planem studiów.

Absolwent kierunku *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych* drugiego stopnia będzie przygotowany do podjęcia studiów trzeciego stopnia oraz dalszego podnoszenia swoich kwalifikacji na studiach podyplomowych.

Absolwent studiów drugiego stopnia będzie posiadał również szereg kompetencji społecznych m. in. w zakresie:

- rozumienia potrzeby ciągłego rozwoju osobistego i doszkalania zawodowego,
- aktywności w kształtowaniu różnorodnych form działalności społecznej i umiejętności aktywizowaniu innych osób,
- umiejętności współpracy w grupie i przyjmowania w niej różnych ról, w tym roli przywódcy,
- przestrzegania norm etycznych w podejmowanej aktywności pracowniczej oraz dostrzegania i analizy dylematów etycznych i przewidywania ich skutków,

- otwartości na przyjmowanie nowych idei, pomysłów i kreatywnego ich wykorzystywania,
- umiejętności logicznego definiowania zadań, ustalania ich hierarchii oraz wyznaczania priorytetów działalności na różnych polach.

Istotnym elementem kształcenia jest również zdobycie kompetencji społecznych w zakresie poczucia odpowiedzialności za jakość gospodarki w ekosystemach rolnych i leśnych oraz jej wpływu na stan środowiska naturalnego.

Interdyscyplinarny zakres wiedzy umożliwi zatrudnienie w Lasach Państwowych, w rządowych agencjach związanych z obsługą rolnictwa, w Biurze Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, w Parkach Krajobrazowych i Narodowych, w stowarzyszeniach właścicieli gospodarstw rolno-leśnych, w firmach związanych z obsługą leśnictwa oraz w komórkach nadzoru i koordynacji samorządów wszystkich szczebli. Uzyskana wiedza pozwoli również na organizację i prowadzenie własnych gospodarstw ukierunkowanych na produkcję rolno-leśną oraz tworzenie przedsiębiorstw usługowych na rzecz miejscowych nadleśnictw.

5. PROGRAM I PLAN KSZTAŁCENIA WNIOSKOWANEGO KIERUNKU - *GOSPODARKA W EKOSYSTEMACH ROLNYCH I LEŚNYCH*

5.1 CHARAKTERYSTYKA PODSTAWOWA PROWADZONYCH STUDIÓW

Instytut Gospodarki Rolnej i Leśnej.

Nazwa kierunku studiów: *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych*.

Poziom kształcenia: studia drugiego stopnia

Profil kształcenia: praktyczny

Forma studiów: stacjonarna i niestacjonarna

Obszar kształcenia: kierunek jednoobszarowy - nauki rolnicze, leśne i weterynaryjne

Dziedzina: nauki rolnicze i leśne; dyscyplina naukowa: agronomia, zootechnika, leśnictwo.

Planowany stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na kierunku *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych*

- a. forma stacjonarna 1:2,3
- b. forma niestacjonarna 1:2,3

Tytuł zawodowy uzyskany przez absolwenta: magister.

5.2 CHARAKTERYSTYKA OPISOWA PROGRAMU KSZTAŁCENIA

Planowany kierunek wpisuje się w misję Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Grodka w Sanoku, oferując kształcenie zgodne z potrzebami rynku pracy w regionie, jak również wsparciem rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez działalność dydaktyczną, organizacyjną i naukową. Opracowany plan i program kształcenia oraz założone efekty kształcenia są wynikiem:

- analizy dotychczasowych programów studiów,
- konsultacji ze studentami i absolwentami,
- analizy losów absolwentów,
- konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi i potencjalnymi pracodawcami.

Potrzeba uruchomienia studiów drugiego stopnia na kierunku *gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych* podnoszona jest przez studentów obecnie kształcących się na studiach pierwszego stopnia *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych*, jak również absolwentów kierunku *rolnictwo*.

Dzięki szerokiemu doborowi współautorów opracowanego programu kształcenia realizowane są strategiczne cele Uczelni jak: dostosowanie programów kształcenia do zapotrzebowania regionalnego i lokalnego rynku pracy, zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych w tworzenie programów kształcenia, współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotami sektora publicznego.

CHARAKTERYSTYKA PROFILU ABSOLWENTA, MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA ORAZ KONTYNUACJI KSZTAŁCENIA

Celem kształcenia na studiach drugiego stopnia na kierunku *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych* jest poszerzenie i uzupełnienie wiedzy absolwentów studiów pierwszego stopnia przygotowując wysoko wykwalifikowanych pracowników dla gospodarki regionu.

Program studiów zapewni wysoki poziom wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych przyczyniając się do wzrostu szans absolwentów w odniesieniu sukcesu na rynku pracy.

Agroleśnictwo jako permakultura łączy sposoby użytkowania ziemi, pielęgnacji drzew i krzewów leśnych z działalnością agro- i zootechniczną na tym samym terenie, uwzględniając funkcje ekologiczne i kulturowe jako elementy wdrażania zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

Łączenie technologii rolnictwa, leśnictwa i ekologii tworzy bardziej zrównoważone, produktywne i ekonomiczne efektywne systemy użytkowania gruntów. W systemach tych drzewa i krzewy umieszczone są celowo wewnątrz systemów rolniczych, a w systemach leśnych natomiast wprowadzane są rośliny nienastawione na produkcję drewna. Specyfiką tej filozofii gospodarowania jest uzupełnianie hodowli zwierząt użytkowych chowem zwierząt dzikich i łowiectwem .

Studia drugiego stopnia, poszerzą wiedzę absolwenta z zakresu procesów biologicznych zachodzących w przyrodzie, nowoczesnych sposobów gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie oraz podstaw zarządzania, marketingu i ekonomiki produkcji.

Uzyska on rozeznanie w zakresie obowiązujących ustaw, dyrektyw i rozporządzeń Unii Europejskiej, dotyczących gospodarki rolno-leśnej, co otworzy przed absolwentem europejski rynek pracy. Ponadto absolwent posiadać będzie wiedzę z zakresu światowych problemów rolnictwa i leśnictwa w dobie postępującej globalizacji i dostosowania się gospodarstw rolnych i leśnych do zmieniających się warunków demograficznych, społecznych i gospodarczych.

Dodatkowym atutem będzie znajomość języka obcego na poziomie biegłości B2, Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy, pogłębionego posługiwaniem się językiem specjalistycznym w zakresie problematyki kierunku studiów.

Profil praktyczny oraz organizacja zajęć praktycznych w systemie wakacyjnym i tzw. dualnym (w czasie trwania roku akademickiego) pozwoli na zdobycie przez absolwenta niezbędnych umiejętności pracy w zespole i nawyków menadżerskich niezbędnych w środowisku i przyszłym zakładzie pracy. Praktyczny aspekt kształcenia pozwoli na zdobycie wielu kompetencji społecznych, w tym przede wszystkim świadomości odpowiedzialności za jakość gospodarki w ekosystemach rolnych i leśnych. Doświadczenie zawodowe i szereg umiejętności praktycznych osiągnięte zostanie także poprzez włączenie do procesu kształcenia osób posiadających wieloletnie doświadczenie praktyczne w jednostkach prowadzących działalność rolniczą i leśną.

Absolwent będzie przygotowany do podjęcia pracy w sektorach gospodarki, agencjach i instytucjach rządowych i samorządowych związanych z gospodarką rolno-leśną. Posiadać będzie również umiejętności zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej w tym zakresie oraz w usługach. Uzyskane kwalifikacje pozwolą również na prowadzenie własnego przedsiębiorstwa rolnego lub leśnego przy wykorzystaniu środków z funduszy dysponowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Absolwent będzie mógł również znaleźć zatrudnienie, po uzyskaniu dodatkowych kwalifikacji, potwierdzonych stosownym certyfikatem jako inspektor w jednostkach certyfikujących gospodarstwa ekologiczne i leśne.

Osiągnięta wiedza i umiejętności pozwolą również na zdobycie uprawnień doradcy rolno-środowiskowego i eksperta przyrodniczego z uprawnieniami w ramach programu rolno-środowiskowego.

Kształcenie na kierunku *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych* poprzez swoją interdyscyplinarność oraz wykorzystanie doświadczeń innych uczelni zagranicznych i wzorców międzynarodowych, sprzyja tworzeniu profesjonalnej kadry pracowników dla gospodarki regionu.

Absolwent studiów drugiego stopnia w pełni będzie przygotowany do kontynuacji kształcenia na studiach trzeciego stopnia oraz dalszego podnoszenia swoich kwalifikacji na studiach podyplomowych.

5.5 PRZYPORZĄDKOWANIE KIERUNKU DO OBSZARU LUB OBSZARÓW KSZTAŁCENIA

Kierunek *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych* mieści się w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, a opracowany plan studiów i efekty kształcenia pozwolą na osiągnięcie kwalifikacji zawodowych z następujących dyscyplin naukowych: agronomia, leśnictwo i zootechnika.

Ponadto w procesie dydaktycznym realizowane będą przedmioty podnoszące ogólną wiedzę studentów w zakresie przedmiotów wykraczających poza główny obszar kształcenia, niezbędne do wykonywania przyszłej pracy zawodowej, jak również przygotowujące do przyszłej samodzielnej pracy naukowo-badawczej. Plan studiów zapewnia holistyczne podejście do całokształtu problematyki określonej w nazwie kierunku.

Łączenie technologii rolnictwa i leśnictwa tworzy bardziej zróżnicowane, produktywne i ekonomicznie efektywne oraz zrównoważone systemy użytkowania gruntów. Agroleśnictwo jako permakultura łączy sposób użytkowania ziemi, prowadzenie i korzystanie z lasu działalnością agro- i zootechniczną na tym samym terenie, uwzględniając funkcje produkcyjne, ekologiczne i kulturowe jako elementy wdrażania zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

Powołanie studiów drugiego stopnia na kierunku *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych* pozwoli wejść w niszę edukacyjną związaną z lepszym przystosowaniem absolwenta dla potrzeb rynku pracy, dając mu większą szansę zatrudnienia, a studentom już pracującym w sektorze rolno-leśnym na podniesienie kwalifikacji zawodowych i osiągnięcie awansu społeczno-zawodowego.

Szczególną uwagę w procesie kształcenia na kierunku *Gospodarka w ekosystemach rolnych i leśnych* zwraca się na profil praktyczny. W związku z tym w planie studiów, zarówno stacjonarnych jak i niestacjonarnych, uwzględniono odpowiednią ilość ćwiczeń terenowych i praktyk. Ćwiczenia terenowe w planie studiów stanowią ponad 30% ogólnej liczby godzin ćwiczeń, a wymiar praktyk jest dostosowany do wymagań Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz.U. z dnia 30 września 2016 r. poz. 1596).